

Phòng và trị bệnh đen mang trên tôm sú, tôm thẻ, tôm hùm

1. Bệnh đen mang trên tôm sú, tôm thẻ

Bệnh đen mang là bệnh thường gặp ở tôm nuôi trong các ao nuôi có môi trường không tốt, mật độ nuôi dày.

Triệu chứng:

- Mang và vùng mô nối mang với thân tôm có màu nâu hoặc đen. Khi nhiễm nặng các phụ bộ, chân và đuôi cũng bị đen.
- Tôm nổi đầu do thiếu ôxy, bơi lơ dờ trên mặt nước, dạt vào bờ.
- Tôm giảm ăn, chậm lớn và chết khi có thêm các tác nhân khác.
- Mang tôm bị vi khuẩn, nấm hoặc nguyên sinh động vật ký sinh phá hủy khi bệnh nặng.

Nguyên nhân:

- Do ao bị ô nhiễm.
- Trong ao có nhiều chất ô nhiễm hữu cơ do thức ăn dư thừa, tảo tàn.
- Đáy ao có nhiều mùn bã hữu cơ, hàm lượng nitrit, nitrat, và các khí độc.
- Các chất lơ lửng trong nước bám vào mang tôm làm mang có màu vàng, nâu đen.
- Do tôm bị đóng rong trên mang và vỏ.
- Mang và vỏ tôm đóng rong làm các chất hữu cơ dễ bám vào và làm mang tôm chuyển màu.
- Do tôm nhiễm nấm *Fusarium*: Có thể thấy được sợi nấm khi soi tươi mang tôm bệnh bằng kính hiển vi. Các loài nấm thuộc giống *Fusarium* có trong nước ngọt, nước lợ và đất ở khắp nơi. Tất cả các loài tôm nuôi đều có thể bị nhiễm nấm. Tôm gần trưởng thành và trưởng thành thường bị nhiễm nặng. Tôm sú và tôm thẻ tương đối đề kháng được với nấm nhưng khi bệnh xảy ra rất khó điều trị.
- Do pH nước thấp, trong nước nếu có nhiều ion kim loại nặng (nhôm, sắt), muối của chúng kết tụ trên mang tôm làm chuyển màu đen.

Phòng bệnh:

- Tẩy dọn ao kỹ trước khi thả tôm.
- Lắng lọc kỹ nước trước khi cấp vào ao nuôi.
- Chọn mật độ nuôi phù hợp với tay nghề và kỹ thuật.
- Kiểm soát tảo trong ao, tránh tảo tàn đồng loạt (dùng đường, BKC...).
- Tăng cường sục khí để tăng hàm lượng ôxy.
- Tránh dư thừa thức ăn, định kì dùng men vi sinh để giảm phân hủy các chất ô nhiễm hữu cơ trong ao, giữ đáy ao sạch.
- Bổ sung Vitamin C và men tiêu hóa vào thức ăn.

Tri bệnh:

- Nếu bệnh phát sinh do môi trường ô nhiễm: Thay nước đáy hoặc xiphong đáy, đánh zeolite, dùng chế phẩm yucca, men vi sinh, bổ sung vitamin C vào thức ăn.

- Nếu bệnh phát sinh do nhiễm khuẩn: Diệt khuẩn nước, iodin... thay nước đáy, dùng men vi sinh xử lý đáy ao, bổ sung vitamin C và đa vitamin vào thức ăn.

* *Chú ý:* Nếu dùng chất diệt khuẩn thì sau 3 ngày mới đánh men vi sinh.

- Trường hợp khẩn cấp, không có điều kiện thay nước: dùng vôi, zeolite để xử lý, sau đó dùng vi sinh.

2. Bệnh đen mang trên tôm hùm

Đối với tôm hùm, bệnh có thể xuất hiện ở cả tôm con và tôm trưởng thành.

Triệu chứng:

- Mang tôm có những điểm đen, các tơ mang chuyển màu đen, nếu bệnh nặng sẽ thấy mang thối rữa toàn bộ.

- Thân tôm xuất hiện những đốm đen, mắt cũng có thể chuyển sang màu đen.

- Tôm bỏ ăn, hô hấp kém, nằm dưới đáy lồng và có thể chết hàng loạt.

Nguyên nhân:

- Do môi trường nước ô nhiễm, nồng độ khí độc NH_3 và H_2S trong môi trường cao làm cho sắc tố melanin phát triển tại các mô của mang bị phá hủy.

- Do nhiễm vi khuẩn dạng sợi Vibrio, nấm Fusarium.

- Do ký sinh trùng sán lá đơn chủ (xuất hiện nhiều sau các cơn mưa).

Phòng ngừa:

- Kiểm tra chất lượng nước thường xuyên để xử lý kịp thời.

- Cho ăn thức ăn chất lượng tốt, kiểm tra và điều chỉnh lượng thức ăn hợp lý, không để thừa thức ăn làm ô nhiễm nước.

Xử lý:

- Treo những túi vôi có chứa vôi ở giữa lồng tôm hoặc đặt ở những vùng đáy lồng nuôi bị ô nhiễm để diệt ký sinh trùng, nấm, vi khuẩn.

- Tắm cho tôm bằng formol hoặc sulfat đồng, thả nuôi ở một lồng khác.

- Dùng thuốc kháng sinh trộn vào thức ăn, chú ý dùng đúng loại thuốc, đúng liều lượng, đúng thời gian. Việc sử dụng kháng sinh chỉ có kết quả khi phát hiện bệnh sớm. Thời gian điều trị bằng kháng sinh từ: 5 - 7 ngày.